

Студијски програм: ОАС Географија			
Назив предмета: УРБАНА ГЕОГРАФИЈА И УРБАНИ РАЗВОЈ			
Наставник: Јован М. Драгојловић			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов:			
<p>Циљ предмета - Представљање значаја урбане географије и географског аспекта у проучавању градских насеља и територија, урбанизације и урбаног развоја. Детаљније упознавање студената са феноменом и проблематиком градова, урбанизације и урбаног развоја. Усвајање релевантних теоријско-методолошких поставки савремене урбане географије и стицање скупа научно утемељених, прецизно формулисаних и систематизованих знања о: факторима и законитостима урбаног развоја и просторног размештаја градских насеља и територија; просторно-демографској, морфолошкој, функционалној и хијерархијској организацији и трансформацији; структурним односима и везама; и релевантним насеобинским елементима који доприносе и утичу на градска насеља, урбане системе, урбанизацију и урбани развој.</p>			
<p>Исход предмета - Студенти су овладали научном и стручном материјом из области урбане географије (методама и техникама) и на тај начин стекли компетенције и истраживачке способности за учешће у урбано-географским истраживањима и примену стечених знања у наставном процесу. Оспособљени су за активну партиципацију у урбаном развоју (планирању и управљању), са географског аспекта, за планирање мреже и система урбаних насеља, њихове структуре и просторно-функционалне организације, моделовање саобраћаја у урбаним срединама и решавање саобраћајних проблема и дефинисање функционално-урбаних подручја и дневних урбаних система. Схватили су важност управљања урбаним развојем.</p>			
<p>Садржај предмета - <i>Теоријска настава</i>: 1. Појам, предмет, научни циљеви и друштвени задаци урбане географије; Теоријско-методолошке основе урбане географије; Појава и развој градова; Развој урбано-географских проучавања; 2. Појам и подела градских насеља и урбаних територија; Критеријуми и индикатори за одређивање статуса града – различити методолошки приступи; 3. Град и урбанизација као савремен друштвено-економски процес; Степен и динамика урбанизације у свету; 4. Демографска обележја града (број становника, густина насељености, демографске структуре); Демографске појаве и процеси (просторна мобилност, унутарградске и ванградске миграције, дневни урбани системи); Популациони раст градова – узорци, последице и изазови; 5. Градске функције и сервиси као детерминанте квалитативног урбаног развоја; Функционална класификација и хијерархија градова; 6. Урбани саобраћај као детерминанта квалитативног урбаног развоја; Градске саобраћајнице - траекторије урбаног развоја; Мрежа и ранг улица; Саобраћајни проблеми у градским срединама; 7. Урбана инфраструктура и комунално уређење - детерминанте квалитативног урбаног развоја; 8. Просторна структура града – појам, теорије и модели; Географски приступи у проучавању урбаних структура; 9. Просторно - функционална структура и зонинг града (пословни центри, стамбена, индустријска, комунална, зона зеленила...); 10. Морфолошка структура и план града, физиономске одлике; Морфолошка и типоморфолошка истраживања; 11. Град и окружење - просторно-функционални односи и везе; диференцирање града и околине; Гравитациони утицај и гравитационо подручје града; Зоне градског утицаја и зоне разграничења; 12. Градске регије – појам, врсте и типови; Модел функционално-урбаних региона/подручја (ФУП) и његова улога у евроинтеграцијским процесима и полицентричном и уравнотеженом урбаном и регионалном развоју; Модел метрополитанских развојних простора (Metropolitan European Growth Areas - MEGAs); 13. Мреже и системи урбаних насеља – детерминанте, обележја; 14. Политика урбаног развоја и управљање одрживим урбаним развојем у ЕУ и Србији (одрживи и отпорни градови; отпорност градова на климатске промене; одржива урбана мобилност; концепт паметних градова SMART CITY). 15. Перспективе развоја и размештаја урбаних насеља; Савремени урбани процеси агломерирања (агломерације, конурбације, мегалополиси, екуменополиси).</p> <p><i>Практична настава</i>: Групни урбано-географски истраживачки рад и примена квантитативних и квалитативних метода у урбаној географији са циљем сагледавања урбане трансформације (просторно-функционалне) и урбаног развоја града, као и утицаја града на трансформацију и просторну интеграцију његовог окружења (простора и насеља) кроз израду конкретних задатака; 1. Упознавање са основним информацијама о предмету, подела испитних питања и литературе; Упутство и смернице за израду групног рада, подела тема и организација литературе 2. Дефинисање и класификација градова – методолошки приступи, критеријуми и индикатори; 3-7. Урбано-географска и картографска анализа просторне структуре града, урбаног саобраћаја и промена у морфолошкој и просторно-функционалној структури, функционални зонинг града; 8-12. Упоредна анализа и картографска обрада просторно-демографских и функционалних обележја мреже насеља; 13-14. Утврђивање и картографски приказ просторно-функционалне организације (хијерархија насеља, односи и везе) мреже насеља и гравитационе усмерености насеља, гравитационих ареала (ФУП, ДУС). 15. Предаја и презентација синтезног рада.</p>			
Литература			
Вреск, М.(1990): <i>Основе урбане географије</i> , Школска књига, Загреб.			
Вреск, М.(2002): <i>Град и урбанизација</i> , Школска књига, Загреб.			
Stojkov, B. (ur.) (2016): <i>Pametn grad u Srbiji: mogućnost sistematske implementacije</i> , Akademija inženjerskih nauka Srbije i PALGO centar, Beograd.			
Pacione M. (2001): <i>Urban Geography. A Global Perspective</i> , Routledge, New York.			
Стаменковић С., Бачевић М. (1995): <i>Географија насеља</i> , Географски Факултет, Београд. (поглавља V, VI и VII)			
Грчић, М., Слука Н. (2006): <i>Глобални градови</i> , Географски факултет у Београду и Географски факултет у Москви, Београд.			
<i>Стратегија одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године</i> ("Службени гласник РС", бр.47/2019.).			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 2	
		Практична настава: 1	
Метод извођења наставе : Метод демонстрације; Метода усменог излагања и метода разговора; Метод илустративних радова (цртања); Метод практичних радова; Облик рада је фронтални и групни. У настави ће се користити савремена мултимедијална наставна средства, помагала и технологије (интерактивне "smart" табле, видео пројектори, лаптоп рачунари).			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	10	писмени	
практична настава	-	усмени	50
колоквијум-и	30		
семинар-и	10		

